

Menettely asiakirjapyyntöä käsittelyssä

KANTELU

Kantelija on oikeuskanslerinvirastoon 19.12.2021 toimittamassaan kantelussa ja siihen 1.3.2022 toimittamassaan lisäkirjoituksissa arvostellut Oulun kaupungin menettelyä muun ohella asiakirjapyyntönsä käsittelyssä. Kantelija on ilmaissut tyytymättömyytensä erityisesti siihen, että hän oli saanut osan kaupungin hänelle toimittamista asiakirjoista salattuina. Lisäksi kantelija on arvostellut sitä, ettei hän ollut voinut valittaa kaupungin hankintapäätöksestä.

SELVITYS

Oulun kaupunki on 27.2.2023 antanut apulaisoikeuskanslerin siltä pyytämän selvityksen ja 28.3.2023 pyytämäni lisäselvityksen.

Selvitykset toimitetaan kantelijalle tiedoksi tämän päätöksen ohessa.

RATKAISU

1 Kaupungin menettelyn arviointi

1.1 Asiakirjapyyntöä käsittely

Viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (julkisuuslaki) 9 §:n 1 momentin mukaan jokaisella on oikeus saada tieto viranomaisen asiakirjasta, joka on julkinen. Lain 10 §:n mukaan salassa pidettävästä viranomaisen asiakirjasta tai sen sisällöstä saa antaa tiedon vain, jos niin

erikseen kyseisessä laissa säädetään. Kun vain osa asiakirjasta on salassa pidettävä, tieto on annettava asiakirjan julkisesta osasta, jos se on mahdollista niin, ettei salassa pidettävä osa tule tietoon.

Viranomaiselta pyydetyn asiakirjan antamisesta päättämisestä säädetään julkisuuslain 14 §:ssä. Sen 3 momentin mukaan kieltäydyttyä antamasta pyydettyä tietoa on 1) ilmoitettava tiedon pyytäjälle kieltäytymisen syy, 2) annettava tieto siitä, että asia voidaan saattaa viranomaisen ratkaistavaksi, 3) tiedusteltava asian kirjallisesti vireille saattaneelta tiedon pyytäjältä, haluaako hän asian siirrettäväksi viranomaisen ratkaistavaksi sekä 4) annettava tieto käsittelyn johdosta perittävistä maksuista.

Julkisuuslain 33 §:n 2 momentin mukaan viranomaisen päätökseen pyydetyn asiakirjan antamatta jättämisestä on mahdollista valittaa hallintotuomioistuimeen oikeudenkäynnistä hallintoasioissa säädetyin tavoin.

Kantelija oli tehnyt Oulun kaupungin kirjaamoon asiakirjapyynnön. Kaupungin selvityksen mukaan hänelle oli 10.12.2021 toimitettu pyydetyt asiakirjat, joista oli peitetty ei-julkisiksi arvioidut tiedot. Kaupungin toimittaman lisäselvityksen mukaan kantelijalle ei ollut tuossa yhteydessä ilmoitettu syytä siihen, miksi tietoja oli peitetty. Kantelijalta ei ollut myöskään tuolloin tiedusteltu, halusiko hän asian siirrettäväksi viranomaisen ratkaistavaksi.

Kaupunki on edellä kerrotusta menettelystä antamassaan lisäselvityksessä myöntänyt, ettei asian käsittelyssä kaikin osin ollut noudatettu julkisuuslakia. Selvityksen mukaan ohjeistusta on tältä osin tarkennettu ja asiaan kiinnitetään jatkossa huomiota.

Kantelija oli myöhemmin toimittanut kaupungille lisäpyynnön saada asiakirjat ilman mustauksia. Kaupungin selvityksen mukaan kaupungin lakimies oli käynyt asiasta kantelijan kanssa keskustelua. Lakimies oli 25.3.2022 kantelijalle lähettämässään viestissä ilmoittanut peitettyjen tietojen salassapitoperusteen. Lakimies oli tuolloin ja vielä myöhemmin 28.3.2022 tiedustellut kantelijalta tämän halua saada asiasta valituskelpoinen päätös. Kaupungin menettely ei mainitulta osin anna aihetta toimenpiteisiin.

Itse kantelussa arvosteltua asiakirjapyyntöön annetun ratkaisun sisältöä en ole ryhtynyt arvioimaan. Vakiintuneen käytäntönsä mukaan oikeuskansleri ei pääsääntöisesti puutu asioihin, joissa käytettävissä on valitusoikeus tai muu säännönmukainen oikeusturvakeino. En pidä perusteltuna ottaa laillisuusvalvojana kantaa kantelijalle lähetetyistä asiakirjoista peitettyjen tietojen julkisuuteen, kun kantelijalla on viime kädessä mahdollisuus saattaa salassapidon lainmukaisuus kaupungin hänelle ilmoittamin tavoin hallinto-oikeuden ratkaistavaksi.

1.2 Oikaisuvaatimuksen käsittely

Kantelija on lisäksi arvostellut sitä, että hän ei ollut voinut vaatia oikaisua ja valittaa kaupungin tekemästä hankintapäätöksestä. Kaupunki on todennut selvityksessään, että kantelija ei ollut ollut asiassa hankintalainsäädännön tarkoittama asianosainen. Selvitykseen on liitetty kantelijan oikaisuvaatimukseen annettu perusteltu päätös, jolla kantelijan oikaisuvaatimus oli kerrotun perusteella jätetty tutkimatta.

Minulla ei asiasta käytettävissäni olevan selvityksen perusteella ole perusteita todeta, että kaupunki olisi kantelijan oikaisuvaatimuksen ratkaistessaan ylittänyt harkintavaltaansa.

2 Johtopäätökset ja toimenpiteet

Oulun kaupunki oli toimittanut kantelijalle tämän pyytämät asiakirjat osin peitettyinä. Se oli näin ollen osin kieltäytynyt antamasta kantelijan pyytämiä tietoja. Näin menetellessään se ei ollut kuitenkaan julkisuuslaissa edellytetyllä tavalla samalla ilmoittanut kieltäytymisen syytä eikä tiedustellut asian kirjallisesti vireille saattaneelta kantelijalta, halusiko hän asian siirrettäväksi viranomaisen ratkaistavaksi saadakseen siihen valituskelpoisen ratkaisun.

Kiinnitän Oulun kaupungin huomiota julkisuuslain menettelysäännösten noudattamiseen asiakirjapyyntöjen käsittelyssä.

Asia ei anna aihetta muihin toimenpiteisiin.

Tämä asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti.

Apulaisoikeuskanslerin sijainen

Petri Martikainen

Oikeuskanslerinsihteeri

Pia Tulkki-Ansinn